

Observatoriul este de două ori în săptămână, Mercurul și Sâmbăta.

Prețurile

pentru Sibiu pe 1 an întreg 7 fl., pe 6 luni 3 fl. 50 cr., dus la casa cu 1 fl. mai mult pe an; — trimis cu poșta în întruțul monarhiei pe 1 an întreg 8 fl., pe 6 luni 4 fl. — În străinătate pe 1 an 10 fl. sau 22 franci, pe 6 luni 5 fl. sau 11 franci. — Numeri singuratici se dau câte cu 10 cr.

OBSERVATORIULU

Diariu politic, national-economic și literar.

Anul VI.

Orice inserate,

se plătesc pe serie și liniu, cu litere merunte garmondu, la primă publicare câte 7 cr., la a două și a trei câte 6 cr. v. a. și preste aceea 30 cr. de timbru la tesaurul public.

Prenumeratiunile se pot face în modul cel mai ușor prin assemnatiunile poștei statului, adresate de a dreptul la Redacțiunea Diariului

„Observatoriul“ în Sibiu.

Nr. 65.

Sibiu, Mercuri 18/29 Augustu.

1883.

Georgiu Dózsa și revoluțiunea lui*).

Sub acestu titlu au aparut nu de mult o broșura istorică scrisă de dr. Al. Marky, care în urma fii laudată și de academiă magiară că unu opu bine lucratu. Autoriul arată mare independența față de scrietorii nobili ruginiți ai evului mediu.

Totu amu asteptatu, că dóra se va afla și între romani vreunu omu dóra mai competentu decâtu mine, care se face cartea cunoscută și publicului românesc prin o recenziune și critica imparțială, că-și epocă despre care tractédia această carte nu pôte se nu interesedie și pe romani de ôre ce scim cu totii că această revoluțiune a eruptu mai multu contra feudalismului apesatoriu, sub care gema și massă a poporului romanu, și nu se pôte că în această revoluțiune se nu fia luat parte și Romanii din unele ținuturi. Dupace inse până acuma nu amu vediatu nici-o literă despre acestu opu în diurnalistică română, me voui încercă a o recensă în liniamentele mai principali, pentru a a pôte înveti și noi din ea ceva folositoriu.

Cartea este împartită în capete mici. În primele capete autoriul se ocupa cu descrierea biografiei lui Georgiu Dózsa, despre care dice, că sa nascutu în Transilvania în Dálnok din parinti nobili. Anul născerii nu se scie, dar, a fostu bunu luptatoriu contra Turcilor și așa și-a câștigat renume, și grația la curtea regală. Totu aici se amintesc și despre afacerea lui Dózsa cu episcopulu Csáky, care l'a dojenit fără cauză, și cu tavernicul Stefanu Telegdi, care i a denegat sumă a asignată (donu) de rege, de aici apoi se pôte întielege ușor pentru ce acesti doi domni îngamfati mai târziu fura ucisi de cruciferi în modu crunt. De aci se tractédia despre nisuintă arhiepiscopulu Toma Bakacs cu scopu că elu se fia alesu de pontifice la Romă, care inse nu reusi; după aceea despre încercarea lui de a se face patriarhu în Constantinopol, cu care titlu a începutu a se și folosi dela a. 1502. Această încercare a lui inca se crede a fi fostu un'a din cauzele revoluțiunii. Urmédia apoi publicarea bullei pontificale pentru expedițiunea cruciată contra Turcilor, la care unii nobili împinsi de pecatele conștientii loru comise contra țieranilor, se opuseră din resputeri.

Pe pagină 55 se arată cum se înbuldiu țieranii la arme după ce fu denumit de comandante Dózsa. Numerulu resculatilor se pune la 100000 Pe pag. 66 se citédia unele articule de legi aduse în favorulu țieranilor dar care nu fura observate. Pe paginile următoare se descrie cu culori forte negre tirania nobililor Lad. Ujlaky, Stef. Bathory, Bartholomeu Dragfy (acesta fiulu lui Dragu din Maramuresu, de unde și numele lui unghurizat Dragfy) P. Kinezu etc. Autoriul spune apoi, că nobilii romani din Maramatia înfrunte cu T. Jurca, Iliă și Stefanu Papp de Visó inca s'au alaturat la rescóla, că și romanii din Ghenciu, Domalida și unele parti ale Selagiului și Transilvaniei. Apoi urmédia descrierea unor lupte mai merunte și a catastrofei dela Timisioră prin Joana Zápolya, pe atunci vaivodu alu Transilvaniei, unu omu tineru, dar tiranu setos de sange, torturarea capiloru rescólei și adunarea dela Buda cu legile cele selbetece și tirane decretate contra iobagiloru, adeca în contra propriului poporu alu țierei, fără nici-o distincțiune de nationalitate.

*) Mai deunadi diarele magiare s'au infuriat asupra diariului „Luminatoriul“ că-și reflectase pe publiculu seu la aniversaria seculară a lui Niculae Ursu alias Horia, care va fi în a. 1884. Acei redactori ar face mai bine se citésca celu puțin monografiă revoluțiunii horaiene scrisă de Franc. Szilágyi publicată în 1871, și totu așa monografiă a lui G. Dózsa de dr. A. Márky ambii acesti auctori magiari curati, cari inse constata pe deplin cu documente forte numeroase barbaria tiranică a aristocrației din acelea două epoce forte memorabile. Red.

Cartea întreaga tractédia despre acea epocă, pe candu institutiunile evului mediu erau în disoluțiune, puterea imperială a evului mediu cadu-se în urmă înaltării puterii pontificale, și a provincialismului germanu, care sfășia Germaniă în bucati, puterea pontificale se debilită în luptele cu Franciă și cu nobilimea feudale, prin ce și sentiulu religiosu a pierdut multu din intimitatea sa. Prefaceri de acestea ale classelor mai înalte au atinsu și clasa poporului, pe burgesi și țierani.

Nobilimea tirană scia se face încărcari principiloru, periculă industria, comerțulu, bunăstarea cetățieniloru, și împilă pe iobagii sei, inse nu scia a'și aperi nici patriă nici pe iobagi. Asia dară această stare n'a potutu remanē multu așa. Mai întâiu sau resculatu în contra loru cetăție în alianță cu principii, și așa în cele mai multe staturi europene luptele între nobili și burgesi au fostu la ordinea dilei cu finea evului mediu. Asia se află în luptă orășele svabesci cu nobilimea hanseatică, statulu cavalerescu alu Burgundiei devine surpatu prin țieranii Helvetiei, nobilimea franceză se nimicesce în resbelu de 100 ani prin burgesia engleză; nobilimea engleză se estermine prin resbelulu roșii albe și roșie, cea spaniolă prin Ferdinandu catoliculu; la noi în Ungariă prin Joana Hunyadi și Mathia. Turburările lui Vicleff în Angliă și Joana Huss în Bohemiă au fostu mai multu îndreptate în contra nobilimei. Țieranii francesi nepotendu suferi rusinea dela Maupertuis au înscenat rescolă Janqueza.

Pe la 1513 s'au rescolat țieranii în Germaniă contra sistemului apesatoriu, era în 1514 sparse în Ungariă revoluțiunea lui G. Dózsa, și apoi s'a totu mai sporitu numerulu lor.

Unu episod de acestea tractédia dr. Marky în cartea sa intitulată: „G. Dózsa și revoluțiunea lui“ Fontii cunoscuti i-a aplicat cu dexteritate, a mai adausu unii noi, nisuinte a ridică din noroiu acestu evenimentu însemnatu, dar despectatu de istoriografii nobili, cari descrierea istoriei o esplotau în interesulu castelor. Marky s'a folosit de Istvánfi, de Verancsics, Szerémi, de poeticulu istoricu Taurinus și de Brutus; citédia că pe noi în această materie pe Mart. Tyrnariu Bartolinu Odeporikona și Marino Santo; mai citédia apoi o multime de diplome edite și needite; s'a mai folosit și de unele monografii, prin care arată o specialitate în această materie.

Elu rescóla țieraniloru din 1514 o numesc revoluțiune și prin această semnalédia punctulu seu de manecare*).

Dózsa prin această scriere ni se infatiosadia că unu reformatoru, era rescóla că o revoluțiune conșcia, care tinde la sustinerea regatului, dar și la nimicirea puterii castelor privilegiate și la înbunătățirea stării poporului de diosu. În ajungerea scopulu e cinicu și tiranu dupe cum sunt tôte revoluțiunile, nici mai bunu nici mai reu decâtu nobilimea tirană, contra careia se luptă. Prin aceste Marky deschide panteonulu personelor istorice și lui Dózsa. Și întru acestu stă în semnatatea opulu acestuia. Elu petrece pe Dózsa delă nascere până la mórte, și miscarea poporului o grupédia în giurulu persoanei lui, arată că Dózsa a fostu nobilu și elu că atare s'a pus în fruntea poporului spre a scutura jugulu tiraniei a castei sale, pe care o uria din sufletu.

Auctoriul a comis eróre atunci, candu elu

*) Marky o numesc prea bine revoluțiune, adeca resturnatura și prefacerea lucrurilor rele în bune, era nu rebeliune, prin care întielegem rescularea asupra încruriloru bune spre a le preface în rele. Se cere inse mare agerime de minte, judecată genială, că se traga cineva linia miediuina între revoluțiune și rebeliune. Despotismulu și tirania privilegiate a numit rebeliune inca și vaieratură și sbieratele unui omu torturat cu machine de feru și pe pieptu cu céra, sau plansetele unei femei de iobagiu batute cu nuiete pentru-că nu a mersu la lucru. Red.

dice că rescularea poporului din Ungariă ar fi fostu izolată de celelalte miscări din Germaniă și Boemiă, că și cum miscarile poporului din alte parti ale Europei nu ar fi avutu nici o influență asupra acesteia, și că și cum această miscare nu ar fi știutu de celelalte, atunci candu în fruntea ei se află barbati esiti din școle și universitati preparați cu destule științe cari trebuiau se scia ce se întempla și în alte staturi europene.

Auctoriul mai are încă o lacună, și anume noi amu fi doritu, că se descria starea poporului în detaliu într-unu capu anumit, se descria suferințele lui, că-și poporul numai în desperatiune recurge la arme. Cari au fostu dară motivele numite, cari au preparat miscarea? auctoriul aceste le amintesc nu mai sporadic. Aceste două înprejurări bine tractate ar fi completat operă lui Marky*).

Dar cu tôte aceste densulu a scrisu unu opu meritoriu, a facutu dreptate unei clase de poporu despectat de nobili, dar totdeauna credinciosu patriei, a curatit calumnia de pe acelu nobilu, care s'a pus în fruntea poporului; cu această dn. Marky a facutu unu pasu înainte întru scrierea istoriei.

Altumentrea dr. Marky e o figură simpatică la romanii din Ungariă, scrietoriu după cum se vede nepreocupatu, a scrisu o carte și despre literatură română și unii barbati romani de prin aceste parti „Scrietorii romani din comitatulu Bihar.“ Se pôte dice, că luanduse afara unele date neexacte, a scrisu cu destula bună vointă și obiectivitate despre noi. V. Lesianu.

Descoperiri dela Budapesta relative la agitațiunile religioase din Romaniă.

De candu episcopulu rom.-cat. din Bucuresci a primitu titlulu de arhiepiscopu, diaristică română este în mare agitațiune, ba unele diare de frunte au ajuns la conclusiunea, că statulu romanu se nu recunósca de atare pe acelu arhiepiscopu, că-și atunci acesta aru deveni prelatu romanu și prin urmare s'aru beneficiă de regalitate în sensulu constituțiunei liberale din Romaniă.

Nu scim de va fi aflu sau nu vre-unu raportu alu diareloru din Romaniă, că de unde s'au beneficiat acei catolici până acuma, în câtu nu numai s'au sustinutu la numeru, dară s'au mai înmultit în acea mesura, în câtu santulu scaunu apostolicu din Romă a judecatu a fi sositu timpulu în care se infintiedie ierarhia catolică și în Romaniă**).

Eră pe la anu 1873 după resbelulu franco-germanu, candu societatea St. Stefanu din Budapesta a tinutu ședința ordinară în seminarulu centrale. Pertractările acelei ședințe au aretat destulu de limpede, că societatea are scopu religionariu de a propagă cultură religioasă între poporu. Erau de față cele mai însemnate personaje ale catolicismului din Ungariă, mai multi magnati, între cari s'au vediatu com. Stefanu Karolyi sen., com. Joana Cziraky, primatele Simor, mai multi episcopi și alte persoane de pozițiune alésa.

După implinirea formalitatiloru usitate la orice adunare presedintele biseriescu a espusu starea capulu biseriei catolice, amintindu, că este privatu de bunulu seu secularu, și nu se bucura de acea libertate personală, carea-i este necesară la propagarea religiunei crestinesce, este lipsitu de mijlocele materiale necesare la subsistintiă sa, deci societatea se simte obligată ai întinde ajutorie atâtu

*) Se vede că dn. Márky le-au presupus că cunoscute lectoriloru din alte descrițiuni nenumerate ale tuturor crudelitatiloru selbatice paganesce din sec. 15 și 16-lea în tóta Europă, nu numai în Ungariă; se pare inse că dn. Marky că unghuru s'a și genatu de ai sei. Red.

***) În ce mesura le-a păsatu publicistiloru din Romaniă până acum de cestiuni religio-politice, noi aieptaramu forte pe scurtu în art. primu din Nr. 61; cu atâtu mai pe largu desvólta memorialulu sinodulu pe langa altele, și această parte a cestiunei. Red.

spirituale câtu si materiale. In urm'a acestora la propunerea altui membru s'a votatu unanimu una miie de fl. v. a. spre a fi trimisa santului scaunu in Rom'a.

Dupa aceste a venitu pe tapetu cestiunea catolicilor din Romani'a (in analele societatii se dice: catolicii din orientu) si dupa unele desbateri animate s'a luat resolutiunea, cá societatea se spriginésca cu atátu mai vertosu pe acei catolici, pentru-cá cei mai multi sunt si connationali de ai unguriloru si se staruésca din respoteri cá de aici inainte se nu fia ordinati de preoti la aceia catolici calugari italieni, ci tineri crescuti in spiritu nu numai catolicu dara si magiaru, cá asia nu numai se póta, dare se si voiésca a predicá in limb'a magiara la toti acei catolici cari sciu si vorbescu limb'a magiara. Ocasione la acésta a datu unu raportu despre calatoria abatelui Kubinszky prin Romani'a cu mai multi companioni cu scopu precisu de a cercetá pe catolici din Romani'a. Calatori'a acésta se afla descrisa intr'o carte destulu de voluminósa tiparita in Alba-Juli'a, unde se pune in vedere cu deameruntulu starea catolicilor din Romani'a si dejá in 1871 se amintesce cá sunt acolo doue episcopate anume in Bucuresci, unde numerulu catolicilor se statoresce la 10 mii de suflete, si in Jasi, unde se dice a fi preste 3 mii catolici. Parochiele sunt amintite cu numele si numerulu sufletelor. De episcopi'a din Bucuresci s'aru tñé 100 mii suflete, éra din cea din Jasi 50 mii; partea ceea mai mare vorbescu unguresce si in masse se afla comune curatu catolice pe la Bacau si Husi, asia numiti Ciangai; dorere inse cá preotii nu sciu limb'a poporului, ci serviciulu sacru ilu implinescu in limb'a latina. Éra de predicatu totu in limb'a romana predica; deci acei preoti trebuie inlocuiti prin altii, éra spre acestu scopu se se esoperedie si invoirea santului scaunu din Rom'a.

Cine se fia aceilalti preoti pentru Ciangai din Romani'a au aratatu curendu anii urmatori, cá-ci dejá in anu 1872 era unu teneru clericu din Bucuresci la episcopi'a din Vacz, unde studia cu ceialalti tineri din Ungari'a, cá intorcându-se in Bucuresci se póta fi preotu catolicu. Acelu tineru cu numele Kovács robustu si inaltu aprópe la siese urme, vorba perfectu limb'a romana. Asemene erau altii totu din Romani'a si in seminariulu centralu din Budapest'a a fostu pe acelu timpu in anulu alu treilea László István frate bunu cu László Mihály, care a batjocuritu atátu de grosu institutiurile si pe clasele din societatea superioara in Romani'a.

Acestu László a fostu de nascere din Bucovin'a. Óre nu érá mai salutaru pentru statulu romanu cá preotii fiitori in comunele din tíer'a, se se crésca in institute din tíera, cari se fia infiintiate in adinsu spre acelu scopu?

Alta societate religiósá mai este in Ungari'a acea numita a santului Ladislau. Scopulu aprópe unicu alu acestei societati este de a ajutá pe catolicii din Romani'a.

Acésta societate trimite ajutóre insemnate in totu anulu la acei catolici. Are membrii fórté multi si dintre catolicii altoru natiuni pe langa membrii de rassa magiara. Afara de aceste catolicii din Romani'a primescu ajutóre insemnate si din tierile apusene, mai alesu din cetatile maritime dela Franci'a, Marsili'a, Toulon se trimitu in totu anulu comunitatiloru catolice din Romani'a ajutóre in bani mai vertosu in cetátile cu porturi la Dunare si Marea-negra, unde au rudeni si afaceri comerciale.

Faptele vorbescu. Episcopatele catolice din Romani'a au esistatu si pâna acuma fâra de a se beneficiá de regalitate si fâra de a fi inarticulate in legile tieri precum se face de ex. in Ungari'a, unde cele doue mitropolii romanesci restaurate de cátra insusi monarchulu si trei episcopii infiintiate din vointi'a sa si sub patronatulu seu sub alta sistema, sub dualismu n'au fostu recunoscute cá indigena, pâna ce nu s'au inarticulat in legile tieri. Archiepiscopatulu este instituitu de cátra scaunulu Romei; óre inse va subsistá fâra de beneficiulu statului? Cine se indoiesce? Decumva insa statulu nu va recunósce acea institutiune, atunci nu va avé dreptu a pretinde ajutórie dela aceea. Nici nu primimu, voru respunde intieptii din Heliopolis. Timpulu insa va aratá, óre aceea institutiune este salutaria ori nu societatii din Romani'a nu aru stricá insa causei, déca s'aru afla si o foia romana, care se puna in vedere diaristului romanu cum-cá strabunii Romaniloru au asediatu in Pantheonu diei toturoru popóreloru din acelu motivu, cá se fia placute institutiunile Romei toturoru popóreloru

cucerite. Apoi si consiliulu datu de Gamaliciu senatului jidovescu candu proiectá persecutarea crestiniloru in Jerusalmu: „Feriti-ve de ai presecutá, cá-ci déca e dela ómeni acésta invetiatura, atunci va disporea de sine, éra deca este dela Ddieu, atunci nu o veti poté nimici.

T. Grachu.

Nota redactiunei. Pe câtu scimu noi, unu singuru diariu mare din Bucuresci a cercatu asia ceva, érá inse aci cá se o patia câtu de reu, si asia nepotendu innotá contra torentelui, a intorsu iute fói'a. Astadi memorandumulu, compusu de episcopulu diecesanu Melchisedecu, adoptatu in unanimitate de cátra santulu sinodu, publicatu in organulu acestuia „Biseric'a ortodoxa romana“ in mai bine de 6000 siese mii exemplarie, reprodustu prin celelalte foi politice si eclesiastice in mai multu de 20 mii exemplarie, comentatu in serii de articlii, a petrunsu in tóte clasele societatiei; (se reproduce acuma si in Aradu). Apoi sciti ce ese din tóte acestea? Cá tót@ cestiunea e considerata si tractata cu tóta convictiunea, nu atátu cá cestiune pura religiósá si anume dogmatica, ci per eminentiam cá cestiune nationala si politica, cu scopu invederatu de a prepará cu ajutoriulu catolicismului nu numai subjugarea si desfiintarea statului romanescu si alui incorporare, dara totuodata si magiarisarea toturoru romaniloru. La acestea se producu mai multe acte istorice de fórté mare valóre incependu dela finea secolului alu 16-lea, de candu principele Transilvaniei a prinsu pe Aron-voda din Moldov'a si aducându-lu in Ardealu ia taiatu capulu, apoi a trimisu iesuiti magiari preste Moldov'a, pâna pe la anii 1816 pâna 1820, pe candu Austri'a se mai incercase din nou in poterea braciiloru sale se'si puna unu episcopu sub titlu de Bacoviensis in Moldov'a cu scopulu pronuntiatu de a'si intemeia prin acela si prin diplomati'a sa domni'a in acea tíera. Aci apoi episcopulu Melchisedecu si cu densulu sinodulu intregu inculpa pe scaunulu Romei, cá acesta cu propagand'a sa catolica in Daci'a facuse totu-deauna si politica in favórea Unguriloru si a Poloniloru spre a supune la acelea doue popóra pe tóte celelalte si cu atátu mai virtosu pe poporulu romanescu.

De altumentrea chiaru descoperirile facute in acésta corespondentia prea interessanta arata invederatu, cá cele doue societati catolice din Budapest'a S. Stefanu si S. Ladislau, la care toti prelatii catolici si multi magnati sunt membrii, nicidecum nu au numai scopu religiosu, ci totuodata sau póte per eminentiam scopu nationala si politicu magiaru. Acestu lucru este prea bine cunoscutu in Bucuresci; de aici apoi atátu iritatiune dupa indolenti'a de mai inainte; de aici dés'a provocare la acte publice, din care aflamu cá de câteori au voitu unguirii se strabata cu aprobarea papei in Romani'a cu dominicani si mai tardiu cu iesuiti, de atâtea ori iau gonitu cu petrii si iau omoritu.

Scurtu, inainte de a se incumata se'si dea cineva opiniunea despre statulu cestiunei, trebuie se fia studiata fórté de aprópe, obiectivu si cu sange rece, éra nu precum facu bigotii si fanaticii.

Crisa din Croati'a.

Scirea cea mai importanta pentru Ungari'a este demisiunea banului Croatiei, comitele Ladislau Pejacevici, care a si fostu primita de M. S. imperatulu. Prin acésta fapta cestiunea croata a intratu intr'unu stadiu acutu si este de nou pusa la ordinea dilei.

Dupa cele ce transpira in publicu in urma importantelor si decideróreloru conferintie ministeriale ce s'au tinutu in decursulu septamanei trecute in Vien'a, sub presidiulu M. S. imperatului se constata, cá banulu Pejacevici si-a datu demisiunea indata dupa ce directorulu de finantie David din Agram a lasatu se puna pe furisulu nóptea, fâra scirea banului si contra lezei de impacare cu Croati'a, acele fatale insemne cu inscriptiune magiara.

Pentru-cá autoritatea gubernului ungurescu se nu para a fi compromisa in fačia opozitiunei sioviniste de calibru greu, se dice, cá s'ar fi decisu, cá acele table ce au provocatu disordinile poporatiunei croate din Agram, se fia asiedate éra si la loculu lor, diu'a mare éra nu in capu de nópte, alaturea cu acelea sa se puna inse si alte table fâra nici o inscriptiune. Daca acésta scire se va adeveri, apoi nu credemu, cá ea va contribui la impacarea spiritelor iritate, ci din contra le va atitiá si mai

multu. In omnipotentia sa gubernulu si sistema actuala de gubernare din Budapest'a se jóca intr'unu modu câtu se póte mai periculosu cu foculu, cá si candu ar dori cu nerabdare se isbucnésca acea catastrofa politica si sociala ce a devenitu inevitabila. Cine sémana ventu, furtuna va culege!

Contele Chambord.

Contele Chambord a muritu la Frohsdorf in 24 crt. la 8 óre de diminétia.

Henri-Charles-Ferdinand-Marie-Dieudonné-d'Artois, duce de Bordeaux, era fiulu principelui Charles-Ferdinand d'Artois, duce de Berry, asasinatu in diu'a de 14 Februaru 1820, si alu principesei Carolina, fica lui Franciscu I regele celoru Due-Sicilii.

Elu a fostu nascutu la 20 Septembrie 1820, adica síepte luni dupa mórtea tatalui seu, de unde si numele de „copilu alu minunei“.

Candu a fostu gonitu de pe tronu prin revolutia dela 1830, Carolu X abdisé in favórea nepotului seu, care parasi Franci'a cu elu si nici nu se mai întórse nici-odata in ea.

Rege fâra regatu, pe care monarchistii lu numira Enricu V, elu luá titulu de conte de Chambord si siezu in Veneti'a si in Frohsdorf.

Cu elu se sfarsiesce cas'a regala a Bourboniloru, cá-ci din casatoria lui cu principesa Maria-Teresa, fica ducelui de Modena nu a avutu nici-unu copilu.

Singura sperantia a legitimistiloru din Franci'a s'a stinsu. Probabilu cá ei se voru uni cu famili'a Orleanistiloru, din care cei mai marcanti membri sunt contele de Paris si ducele d'Aumale.

Din Romani'a.

(Caletoria Regelui.)

Vien'a, 12 Augustu. Regele Carolu I alu Romaniei a sositu asta séra la 7 óre; unu mare numeru de personaje se aflá la gara asteptandu pe Maiestatea Sa; se distingea feld-maresialu br. de Bauer, comandantu generalu alu districtului militaru Vien'a, generali Windischgrätz si Hillebrandt, ministri Mayr, Bogocovic etc.

Câteva minute inaintea sosirei trenului imperatu, insotitu de adiutantu-de-campu generalu br. Mondel, a venitu la gara. Imperatulu in tinuta de maresialu cu marele cordonu alu stelei Romaniei, a inspectatu compania de onóre insirata pe cheiu garei, a adresatu câteva cuvinte baronului Mayr, ministru alu Austriei la Bucuresci.

Candu Regele Carolu cobori din vagonu-salonu alu seu, imperatu l-a felicitatu de buna-venire in modu celu mai cordialu; Regele purtá uniforma de colonelu alu regimentului seu austriacu cu marele cordonu alu ordinului St. Stefanu. Pe candu music'a cânta imnu nationalu romanu, Regele a trecut pe d'inaintea frontului companiei de onóre, apoi dupa presentatiunile respective a personagelor suitei lor, cei doi suverani s'au dusu in trasura la palatulu imperialu.

— Citimu in „Telegrafulu“ din Bucuresci:

Mai multe fapte ne demonstra cá Russi'a este fórté indignata de situatiunea creata Serbiei de către regele Milanu. Mitropolitulu actualu Mrasa, numitu dupa destituirea mitropolitului Mihailu, este declarat de ortodocsia russa de unu ereticu, cá-ci nu este instalatu in scaunulu seu dupa regulele canonice. Pe timpulu incoronarei tiarului, precum isi aducu aminte cetitorii nostri, d. Marinowici, tramisulu extraordinaru alu Serbiei, a fostu intimpinatu la curtea russa fórté rece. D. Giers primindu-lu se adresa la ministrulu Serbiei cu urmátórele cuvinte:

Cum? si dta ai sositu? Éra noi credemu cá loculu dle este aiurea.

De atunci, multe fapte de o greutate semnificativa intemeiadia opinia privitóre la atitudinea mai multu de câtu nemultumitóre a gubernului russu fačia cu Serbi'a. Casatori'a dela Cetinie intre tóte póte se fia privita cá unu atacu directu alu Russiei indreptatu in contra tronului serbescu. Russi'a autoritara, absoluta, Russia ortodocsá, totud'aua a fostu revolutionara, candu interessu ei cerea se fia. Atentatulu comissu la Ildis, pe candu d. Ignatieffu era la Constantinopole, a acoperitu cu umbra ambasada russa si pressa englesa isi permítea chiaru a redica velulu, care acoperea mórtea lui Abdul-Aziz. Curtea din Belgradu e fórté ingrijita de recéla relatiuniloru sale cu Russi'a, ea privesce

casatori'a dela Cetinie nu numai cá unu faptu comissu in contra Austriei, ci si cá primulu pasu ce face Russi'a spre a turburá linistea si pacea regatului, care are mare nevoie de o concentrare a fortieloru sale spre desvoltarea sa interna. La Belgradu, toti declara susu si tare cá Russi'a visédia restauratiunea familiei Caragheorghewici. Unu singuru obstacolu esista pâna acum pentru conspiratorii russi, din Serbi'a, acesta este person'a lui Ristici, siefulu opositiuni actuale a gubernului Pirocianatz, care nu voiesce a primi repulsiva pentru densusu candidatura la tronul a principelu P. Caragheorghewici, ai carui atátu partisanii, câtu si chiaru rudeniele fura impuscate in anulu 1868 dupa ordinulu acestui omu de statu alu Serbiei.

— (Câteva informatiuni despre comerciulu maritimu in Romani'a).

Din Sulina se scriu „Postei“:

„Dela 15 pâna 25 Juliu au intratu in acestu portu 118 vase plutitóre sub urmatórele pavilione: 44 englese, 28 otomane, 23 eline, 8 austriace, 7 franceze, 3 romane, 5 russe. Din aceste 95 au fostu incarcate si 23 desierte. Marfurile principale ce transportau vasele incarcate erau: cereale, lemne, untu de lemn, sine de teru, carbuni de lemn, piei de vaca, masline si alte diferite marfuri.“ Din acestea puține cifre inca se pôte combiná la importanti'a comerciului maritimu pâna la intrarea in Sulina si respective pâna la Galati si Brail'a precumu si la proportiunile in care se pórtá acelea de cátra mai multe staturi cu Romani'a.

Multi onorate domnule redactore!

In numele societatii literarie Petru Maioru ve rogamu cu tóta stim'a a aduce prin pretiuit'a foia ce redigiati in publicitate, cá retiparirea operei „Istoria pentru inceputulu Romaniloru in Daci'a de Petru Maioru“ a ajunsu cátra fine, si abonantii restantieri sunt rogati a trimite la adress'a curatoriului societatii, ilustratiilor sale. Dlui Joane cavaleru Puscariu — Sugár út 87 sz. — câtu mai inainte pretiulu de abonamentu, pentru a se potea efectui spedarea imediata dupa ce va aparé opulu.

Abonamente noue se primescu, si sum'a are se se trimite la adress'a de susu, adeca in sensulu decisiunei societatii Petru Maioru, pentru unu esemplariu brosiuratu 2 fl. 15 cr. — Romani'a 5 lei 75 bani —, legatu 2 fl. 65. cr. Romani'a 7 lei; in sumele aceste spesele postale sunt computate in 15 cr. Supra solviri pentru fondulu societatii se primescu cu multiamita si se voru cuitá pe calea publicitatiei.

Cu tóta stim'a:

G. Szerbu, Ales. Mihailoviciu,
pres. membru in com. de preste véra.
Societatea de lectura
Petru Maioru,
ajunimei romane din Budapest'a.

Mai dintru odata cu anuntiulu, ni se ceru totu dela Budapest'a informatiuni de urgentia despre anulu nascerei si alu mortiei dela urmatorii:

„Cu graba necessitatu a ve rogá de urmatóriele: Asiu dori se sciú anulu nascerei si alu mórtei dela urmatorii: 1. Damschinu Bojinca si Jordache Malinescu cu cari figurédia in a II edit. a istoriei lui Petru Maioru; 2. Teodoru Aronu, fostu (mi se pare) revisoru in Bud'a si mai tardiu canonicu; 3. Atanasiu Grabovschi de Apadia fostu condeputatu alu fundatiuniloru nationali de legea grecésca, cui dedicá Aronu opulu seu: „Apendice la ist. lui P. Maioru.“ Despre Grabovschi nu sciú absolutu nimicu. Date n'amu potutu aflá. Ve vogu dara, cá déca aveti nescari date despre ei, se-mi comunicati câte ceva pre scurtu. Baremu anii nascerei si mórtei. Ve rogu inca binevoiti a nu intardiá cu respunsulu, pentru-cá manuscrisulu trebuie se'lu dau la tipariu.“

Pe lângá cea mai curata vointia de a da la intrebari de acestea informatiuni de urgenti'a, este absolutu preste potintia. A merge pe 80 pâna la 100 de ani inapoi a cautá, fia si numai prin diarie necrológele unoru barbati cá cei susu numiti, se cere timpu de septemani. Luandu'si inse cineva timpu, scopulu se pôte ajunge, sau din matricule (acte civili) sau si din diarie. Spre a ve facilitá cercetarea, facemu locu la unele informatiuni fragmentarie dara certe.

1. Damaschinu Bojinca dupace nu a fostu primitu in cleru de cátra mitropolitulu dela Carlovitiu, a trecut in 1832 dela Pest'a pe la Blasiu in a. 1832 la Jasi, unde intrá in functiune

de Juris consultus Moldaviae. Barbatu de mare auctoritate, parinte de familia, proprietariu, apoi pensionariu, a repausatu in deced'a precedentá. In care anu si di? S'a publicatu in mai multe foi periodice; este fórtu usioru a se aflá in Jasi. Pe câtu scimu, se afla in viétia si membrii de ai familiei lui Bojinca.

Georgie Malinescu, proprietariu, mare romanu; din Istori'a lui Petru Maioru edit. II donase 100 de exemplarie la scóla si la profesori. Unu fiu alu seu este in viétia; mai multi betrani moldoveni dintre 60 si 70 de ani, chiaru fosti amici intimi, cá Vas. Alexandri, G. Sionu s. a. ve potu informá exactu, numai nu asia iute.

3. Teodoru Aronu, preotu. Da, fostu revisoru de carti in Bud'a unde au fostu inainte de elu Sincai, Clain, Maioru, in Augustu 1839 subscrissu amblasemu cu densusu se dâmu in Bud'a de momentulu lui Petru Maioru, dara i se perduse urm'a prin ingroparea altoru morti. T. Aronu s'a facutu apoi canonicu. Se se caute in registrele episcopiei dela Oradea, de unde trebuie se aflati totu ce voiti.

4. Atanasiu Grabovski? Multu ne miramu cá nu dati dvóstra chiaru acolo in Pest'a de urmele acelu bravu barbatu. Cautati in actele s. biserici gr.-resarit. gr. romanesci din locu. Familia Grabovski una din cele mai de frunte intre casele mari comerciali, rudita de aproape cu famili'a Siaguna alias Sieguli'a dela Miscoltiu, cu famili'a Sina dela Vien'a trecuse din Turci'a sub unu altu nume mai ántaiu la Leopole unde luase numele de Grabovsky si de acolo la Ungari'a in o epoca de mare cumpana. Cautati in matriculele biserice si in registrele municipiului celu puçinu pe 80 de ani inapoi.

In fine ve rogamu fórtu in interessulu adevेरului istoricu, cá cu informatiuni de acestea nicidecum se nu grabiti; cá-ci si fara de aceea se publica mai pe fiacare di in diarie in locu de schitie biografice adeverate, o multime de fabule absurde si ridicole. Lud. Kossuth mai este in vietia; ati vediatu inse ce biografi'a de scandalu adunata de pe strade ia publicatu unu adoratoru alu lui, professoru dela universitatea din Clusiu. Totu asia li s'a intemplat la vreo trei barbati romani; apoi si anachronismi cu diecile de ani.

Red. „Obs.“

Tasnadu.

Au contribuitu pentru fondulu reuniunei femeiloru romane selagiane cu ocaziunea siedintiei publice tinute in 9 Augustu st. n. la Tasnadu:

I. Prin colectantele Teod. Medanu dela Hatvanu. Din Gherla: Rev. d. D. Coroianu canonicu 2 fl., A. Todoranu, Ana Stetiú, V. Puscariu protop. in s. jude, S. Popu jude reg. in Lapusiu, J. Belbe jude reg. in Siomcuta, dr. J. Popu adv. in Siomcuta, dna Linca Medanu si P. Dragosiu pretore in Siomcuta, câte 1 fl., J. Olteanu preotu 50 cr., A. Cosm'a preotu 40 cr., J. Ternovanu inv., V. Filipu preotu, A. Popu adv. in Lapusiu si E. Manu preotu câte 30 cr., M. Juga 25 cr. J. Lebedi, M. Ledvinca Elena Masicanu, J. Moldovanu, N. Popu, J. Deacu Z. Coste, S. Puscariu, C. Popu, At. Georgiu, G. Muresianu J. Cupsia, M. Zsigmond, E. Barbosu, J. Coste, P. Muresianu, At. Boclea, J. Muste, V. G. Borgovanu, J. Hodoreanu, J. Boieriu, cineva, T. Trifu, J. Hrianu, S. Rusu si J. Marcu câte 20 cr. P. Danciu si N. Popu câte 10 cr., éra Ludovica Muste 20 cr. in suma 17 fl. 95 cr.

II. Prin Tib. Gaelu si Aur. Dragosiu, cá resultatu alu unei petreceri sociale in viniile dela Dersida m. 5 fl. 39 cr.

III. Prin tenerulu Jonu Calugaru colect. dela Santau. Baranyi Gáspár, Schöbert Emilu, Vimmer József, Szongoth Jakob, Szabó Jenó, Föth Ágoston, ifj. Jenei István, Veres János, Kómüves Lajos, Hulka Károly, Kócsvay Pál vizsgáló biró, Blum, Bogdán Géza, Petru Popu, J. Buteanu, Feldman Jakab, Kovács István, Blázsek Endre, Blázsek Antal si Dionisiu Cardosiu câte 1 fl. Stenberg Leo, Váradí örmester, Farkas L., Szakács András, ifj. Molnár Mihály si Mille László câte 50 cr. Nyiszli si Blaha Ferencz câte 30 cr. Kis Lajos 20 cr., si Tisch Bernáth din Hatvanu 2 fl. v. a. la olalta 25 fl. 80 cr.

IV. Sér'a la balu s'au adunatu pentru bilete de intrare 140 fl. éra supra solviri: dela Jonu Calugaru 1 fl., Kovács István 4 fl., Vasiliu Sfura 1 fl., G. Filepu notariu 1 fl., Neuman Mór 50 cr. J. Basti 3 fl. si P. Szabó 1 fl. sum'a 151 fl. 50 cr.

V. Dela rev. dn. D. Coroianu canonicu unu taleru de 2 fl. si Maria C. Popu din Gherla 2 fl. la olalta 4 fl.

VI. Efectulu sortituri de loteria, in sér'a balului, a fostu 78 fl. 60 cr.

La apelulu comitetului au incursu obiecte pentru acésta loteria dela: Dna Victoria Vecasiu din Cosniciulu de josu: Doue pocale pentru flori si 2 stergare, dna soci'a lui Grg. Popu preotu in Akisiun'a perina de divanu; dnisióra Cor. Vajda din Bobota: Unu buchetu de flori arificióse din céra manufactura propria, pretiuitu la 40 fl., Ecaterina Cióra din Oradea, punga pentru tutunu; A Ciora din Oradia, tassa pentru pocale de flori; Maria Lobontiu din Silvasiu, tassa pentru pocale de flori, o marama inmregita, doue mancari inmregite si o punga pentru tatunu, Maria Cheregi din Hatvanu: Unu stergariu si o tassa pentru dulcetiuri; Nina Coroianu din Santau: doue pocale pentru flori; Juliana Popu din Siomcuta: Cartile satén. rom. din a. 1882 legate; Elia Popu dela Siomcuta: „Memorialulu“ dela Sibiiu; Nina Faragó din Dragu: trei servete la cafea; Susana Popu din Dragu: doue servete; Cor. Szabó din Suroru: o corfa sculptata din lemn pretiuita la 5 fl.; Elisa Cocianu din Cehu: doue pocale de tinutu flori; Alesandru Dragomiru din Zelahu: doue glagintie pentru flori unu filigeanu si doue teiere de glagia, Emiliu Popu din Zelau: o pasere de harastu si stergatori de pene; Ana C. Popu din Gherla: papucu de tinutu orologiu; Eug. Nichita din Zelahu: o pungulitia pentru bani si papucu de tinutu orologiu; Aurelia Cosma-Supuru: o rosa de lampa si unu tinatoriu de orologiu; M. Cosma-Supuru: unu stergariu cu vergi nationale si unu tinatoriu de zaharu; Florica Orosu-Cuceu si Maria Orosu: câte unu stergariu; Maria C. Popu-Gherla: 2 serviete, Ana Stetiú-Gherla: invelitoriu de póme; Lucretia Gaelu-Zelahu: unu iepure de metasa si o scutula cu parfumu; dna Cibensci-Zelahu: tinatoriu de prafu; Aloisia Coste-Pecéiu: o façia de masa-manufactura propria-pretiuita la 10 fl.; Ana Bala, Laura Popu, Kovács Clari din Patialu: unu ibricu, margele, pocalu si o cuthia de zaharu; M. Popu si Elisa Muresianu din Sarvadu: legatori de ciorapi si portretulu Regelui; J. Dragosiu-Patialisia: Caderea Plevnei-icóna; Laura Popu din Doroltiu si Ilencutia Branu din unimatu: câte o cuthia de tinutu zaharu; Victoria Unguru din Ujlau doue pahare de tinutu flori; Joanu Martin si A. Martin-Tasnadu: câte unu tinatoriu de bilete; Cornelia Sfura-Blagea: tinatoriu de lemnusie si Ana Ciuciu-Santau: unu peptariu de copii mici.

Sciri diverse.

— (In Sacadate) s'au sistatu lucrulu referitoriu la aflarea carbuniloru de pétra, dupa ce au fostu sapatu deja vro 10 metri in adancime, din cauza, cá ingineriulu respectivu au opinatu, cá nu se afla vine mai gróse in adancime.

— (Parastasu in memori'a lui Andreiu Muresianu.) Sambata in 6/18 Augustu a. c. s'a celebratu unu parastasu solemn pentru neuitatulu nostru poetu cu ocaziunea stramutarei remasitielor sale pamentesci in cimiteriulu din Gróveri. Totuodata s'au inauguratu modest'a dara frumósa pétra comemorativa, cu care Romanii Brasiovenii au impodobitu mumentulu lui Andreiu Muresianu. A asistatu unu publicu numerosu si alesu de ambe sexele, pe sicriu s'au depusu cununi, corulu a cantatu si la grópa s'a tinutu unu discursu acomodatú programei. („Lum.“)

— (La asilulu Elena Dómna) nu se afla nici unu locu vacantu, nici de bursiera nici de solventa, ba numerulu eleveloru trece chiaru peste completu. Ministeru face dar cunoscutu cá ori-ce cerere pentru admitere de fete in acelu institutu va remanea fára nici unu resultatu.

Se adaoge totuodata, cá chiaru in casu de vre-o vacantia, nu se potu primi de câtu din fetele cu deseversire orfane, adica fára muma, fára tata si fára nici unu altu ajutoru. Prin urmare tóte celelalte cereri neputendu-se luá in consideratiune, sunt invitati petitionari a'si cere inapoi actele ce voru fi inaintatu pe lângá petitiuni, aretându anume adresele unde se li se inapoiedie acele acte. („Resb.“)

— (Atáta negrija.) In dio'a de 5 Augustu, baiatulu Serafim, in etate cá de 8 ani, fiulu reposatului Jonu Popescu din comun'a Costesci, judetiulu Buzeu, in lipsa mamei sale din casa, luandu unu revolveru dintr'o lada si, jucandu-se cu densusu, s'a descarcatu intr'unu altu frate alu seu, in etate de 3 ani, pe care ilu a lovit in ochiulu stángu si a esitu prin céfa; astu-felu cá, dupa o jumetate ora, a si incetatu din viatia. („Monit.“)

Corespondenție dintr-o călătorie în ținuturi locuite de romani.

Dacă ne-ar permite spațiul, am publicat cu multă plăcere o serie de corespondențe esite din pământul celoror călători, cari au spiritul observatoriu, le place a sta de vorba cu oamenii, era nu a trece peste regiuni și țări numai că prin satul lui Cremene cu casele descoperite. Vom publica totuși câtă vom putea și de acestea cu atât mai virtuos, că-ți ei, ne studierea, scriu despre noi și se ducă*).

Incepem cu Lipov'a, 6 Augustu:

Inainte de toate cauta se ve aduce la cunoștință, că călătoria mea dela Sibiu până la Aradu a fostu destul de sprincenată. La Dev'a, vagoanele se ingraunara cu o trupa teatrală magiara constatată din 32 persoane, ce are în frunte de directoru pe Benyei István. Trup'a care e ambulanta, e din Budapeșt'a și acum a călătorit către Aradu spre a da câteva reprezentări.

Amu avutu norocire de nu, nenorocire se facu cunoștință cu susu-pomenitul directoru. După o prealabilă recomandare aflându el că știu vorbi ungeresce, imi spunea fără multă rezerva între altele, că trup'a densului e subvenționată, în scopul de a propaga magiarismul. Eu amu aflatu de bine ai crede, de ore-ce amu vediu că toată trup'a densului — pe lângă altele — are favoru și pe calea ferată**).

Grânele, pe câtă ne informasem și din cele două foi provinciale „Alföld“, „Arad és Vidéke“, nu sunt din cele mai îmbucurate, înse în comparație cu alți ani, din trecut sunt satisfăcătoare. Cucuruzul înse, câtă este semănatu pe lini'a dela Soborsin până la Lipov'a stă reu, și sunt convinsu că bietii agricultori mai nu-si voru pute indetula exigențele dinice. D'apoi altele? Pe lini'a dela Lipov'a până la Aradu, pe care s'a semănatu cucuruz mai multu, dă o fatia îmbucurătoare. Lasa că pe aici agricultorii sunt mai totu domni privilegiați, și loru le dă mână că se aiba produse mai bune că bietii noștri romani.

Bine sositu în Aradu, în prima linia, imi traseră atențiunea telegramele despre achitarea acuzatorilor dela Nyiregyháza, ce erau afișate pela toate librariile. Bucuri'a jidivilor de aici nu vi-o potu desere. Ve puteți inchipui în Aradu, unde jidovimea domnesce și influențată în toate, are proprietati immense de case în strădele principale nici mirare, că isi potu manifesta bucuri'a lor, că în Israel, negenati și nebantuiti de nimene. Bucuri'a jidanilor totdeauna e împreună cu exploatare în detrimentul celorlalte popoare conlocuitor cu ei; astu-felu și cu ocaziunea asta au pornit agenți de ai lor în diferite parti, că se cumpere cu prețuri eștine, grânele dela nesciutorii noștri agricultori, pentru burs'a loru jidovésca din Budapeșt'a.

Activitatea, pardonu neactivitatea romanilor din Aradu se concentră în cafenaua „Vass“. Romanii și aici — camu că și în alte locuri — sunt desbinați între sine, din cauz'a unor lucruri ce nu aru trebui se-i supere decât pe nisce baiati. În Aradu unde este concentrată atâtă inteligență — mirăna romanésca, ea nu face nimicu și ce face multu pușinu, face cu sfada. Romanii de aici nu sunt organizati că alți indivizi dela alte popora conscie de sine; trage fiacare în cătra ilu taia capulu, unulu în drépt'a, altulu în stâng'a, unii cătra unuri, și aceia sunt putenții dilei, alții cătra jidovi, casu cu baiu. Cu unu cuventu, nu ambla pe piciorle lor. Pofitimu domnule Baritiu a judeca, asta-i viéti'a demna de a trai pentru o inteligență, ce voiesce a'si însusi cultur'a moderna. Aradulu ce are positi'a cea mai avantajosă din toate punctele de vedere, unu orasiu cu viitoru frumosu și care aru trebui se fia pentru romanimea câtă se estinde dela Soborsin în josu, unu focariu de pastrarea nationalitatiei, pentru noi romanii nu arata nici-unu semn de viéti'a, ci viéti'a unui leu mortu. Ve asiguratu, că până candu inteligență a romana din Aradu nu va apuca alta cale mai demna de positiunea sa, până atunci atâtă inteligență câtă și poporul de prin prejur — întreg'a lui rescise — va suferi multu, inca foarte multu, și asta numai și numai din simpl'a cauza, că inteligență a lui luminata nu isi pote regulă și impacă diferențele sale private.

Călătoria înca n'amu terminatu-o. Amu pornitu din Aradu către cetatea Világos pe lini'a ferată laterală ce nu este de multu infinițată. Cucuruzulu, câtă este semănatu pe lini'a dela Aradu până la Világos, va da rodulu celu mai îmbucurătoru. Despre Siri'a n'amu ce se dicu alta, decâtă că efectele descurajării din Aradu se simtu și aici adencu inradacinate.

Apropos! Magiarizarea atâtă în Aradu câtă și în juru si-a ajunsu apogeulu seu. Se vorbesce ungeresce de toti și toate, de paraie loculu. Mai cu sama romanii noștri, nu alta, decâtă se întrecu.

Mi s'a datu ocaziune că de aici se caltorescu și până la Lipov'a la adunarea generală pentru fondulu de teatru romanu. Călătoria ce-amu facutu-o în trasura dela Siri'a până la Lipov'a a fostu prin regiuni de totu romantice. Incătu-va le potu asemană cu cele dela Predealu până la Sinai'a.

*) Dela Juniu până acum în Augustu au statu și pe la noi în Transilvani'a cu lunile întregi, mai întâiu dn. Rudolf Bergner dela Lipsi'a, care până în Augustu inpluse 12 carticele cu notițele sale, apoi dn. cav. Schanzl venitu în țările noastre dela Itali'a, unde statuse 16 ani că professoru de limb'a germană la două universitati.

Red.

**) Nu ve ati insielatu dacă ii ati creduțu. Sunt mai multe trupe de actori subvenționate spre acelasi scopu din milionulu ce se votăia extra pe fiacare anu, că și cum ar fi pentru lista civilă. Asia spunu deputatii.

Red.

Viile, pe lângă toate că înainte cu două septemani pe unele locuri a fostu batutu pământu, totu-si voru da rezultate îmbucurate de asia, încātu oamenii se voru putea veseli în toată puterea cuventulu, era apoi judii de pe la judecatoriile regesci — de obicei — voru avea de lucru atâtă câtă au de alta data în timpulu normalu, 6 luni.

Si éca după o călătorie plăcută de 3 ore amu ajunsu în frumoșă Lipov'a. Primirea, ce s'a facutu eri în gara, la 5 ore, de către comitetulu centralu de primire oșpetilor veniti cu trenulu, a fostu câtă se pote de splendidă. Decursulu acelei adunari ilu voiu descrie cu alta ocaziune.

Silviu.

Exemplarie întregi din „Observatoriulu“ nostru mai avemu dela 1 Juliu câteva și dela 1 Ianuaru 1883.

Cursulu bursei din Vien'a și Pest'a

in 27 Augustu st. n.

	Vien'a	Pest'a
Rent'a de auru ungeresca cu 6%	119.85	119.80
I emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orientalu ung.	91.80	91.50
II emisiune de oblig. de statu dela drumulu de feru orient. ung.	114.25	114.—
Oblig. de statu dela 1876 de ale drumului de feru orient. ung.	98.50	98.75
Inprumutul drumurilor de feru ung.	139.—	138.75
Obligatiuni ung. de rescumperarea pământulu	99.—	101.—
Obligatiuni ung. cu clausul'a de sortire	98.60	98.50
Obligatiuni urbariale temesiane	99.25	98.75
Obligatiuni urb. temesiane cu clausul'a de sortire	97.75	99.25
Obligatiuni urbariale transilvane	98.50	99.—
Obligatiuni urbariale croato-slavone	99.—	97.50
Obligatiuni ung. de rescumperarea dieimei de vinu	—	97.25
Datorie de statu austriaca în chartie	78.40	78.30
Datorie de statu în argintu	79.10	79.—
Rent'a de auru austriaca	99.60	99.25
Sorti de statu dela 1860	133.50	135.50
Actiuni de banca austro-ung.	837.—	837.—
Actiuni de banca de creditu ung.	294.75	293.75
Actiuni de creditu aust.	294.40	293.80
Serisuri fonciari ale institutulu „Albin'a“ dela Sibiu	—	—
Galbini imper.	5.65	5.60
Napoleonandorulu	9.50	9.49
100 marce nemtesci	58.45	58.40

(176) 2—2

Locuintia, intertentiune, dejunu prandiu, oșina și cina, spalatu și totă ingrijirea

se dă la școlari și studenți de către o familie germană de cetățienu, unde și până acum au fostu ingrijiti de 16 ani, mai totu tineri romani, cari s'au deprinsu totuodata și în limb'a germană. Locuintia curată și aprăpe de ambele gimnasii, alu statulu și celu evangelicu. Condițiunile pentru studenți din clasa mediocra foarte moderate.

Informații ulterioare la redacțiune.

Nr. 2315/1883.

(175) 3—3

Escriere de concursu.

Pentru 2 stipendii de câte 315 fl. v. a. usuate de medicinistii absoluti dr. Jacobu Maioru și dr. Nicolau Ciacianu, devenindu vacante; pentru unu stipendiu de 84 fl. v. a. usuatu de Ales. Anceanu rigorosante în drepturi la Clusiu; pentru 5 stipendii de câte 63 fl. v. a. usuate de Alesandru Dragosiu juristu în an. IV-lea la Clusiu, Elia Capusianu juristu în an. I la Clusiu, Emiliu Gerasimu juristu în an. I la Clusiu, Corneliu Gusieila studente în clasa IV-a la gimnasiulu superioru gr.-cat. din Blasiu și Petru Simu gimnasistu absolutu totu în Blasiu, și pentru unu stipendiu de 60 fl. v. a. usuatu de Joanu Vespremi gimnasistu absolutu de clasa V-a în Blasiu, dechiarate vacante pentru nelegitimarea progresulu facutu în studie. Tote din fundatiunea repausatulu dr. Simeonu Romantiai.

La stipendiele preatinse potu concurge:

1. Numai aceli tineri studenți seraci, cari sunt nascuti în Transilvani'a și de nascere romani.
2. Cari au din studie calculu de eminentia.
3. Dinpreuna cu ascultatorii de medicina ori jura potu concurge și aceia, cari se voru aplica la științele reali, precum tehnica, montanistica și silvanistica.
4. Dintre concurenți voru avea preferința ceteris paribus, celi de origine nobili, și consangeni piului fundatore.

5. Dela concurenți se cere, că testimoniile școlastice alaturande în copia autentică la cererile concursuali, se produca carte de botezu, era atestatele de paupertate se fia proveđiute cu subscrierea

antistiei comunale și a parochulu respectivu, și întarite cu sigilulu comunale și alu parochulu, precum și cu subscrierea oficiulu de cercu, era în cetati și opide, cu subscrierea antistiei cetatiene ori opidane, mai departe cu designarea institutulu de invetiamentu, la care voiesce concurențele a-si continua studiile. Cererile concursuali astu-felu ajustate se se subșterna până în **15 Septembrie** a. c. st. n. la subșternatul consistoriu metropolitanu.

Blasiu, în 14 Augustu 1883.

Consistoriulu metropolitanu greco-catolicu de Alba-Jul'i'a și Fagarasiu.

Escriere de concursu.

Din fundatiunea fericitulu metropolitu și arhiepiscopu Alesandru St. Siulutiu se escrie concursu cu terminu până în **15 Septembrie** st. n. a. c. pentru 2 stipendii de câte 400 fl. v. a. usuate de Juliu St. Siulutiu medicinistu de an. alu V-lea la Vien'a deja mortu, și altulu de Septimiu Albini filosofu în an. alu V-lea la Vien'a; pentru unu stipendiu de 100 fl. v. a. usuatu de gimnasistulu absolutu Gavrilu Triponu, și pentru 2 stipendii de câte 60 fl. v. a. usuate de Trajanu St. Siulutiu și Joanu Neagoe ambii studenți gimnasiali, dechiarate de vacante din cauza că nu si-au legitimatu progresulu facutu în studie în decursulu anulu școlasticu 1882/3.

Doritorii de a obtine unulu din astea stipendii, au de a'si trimite cererile concursuale, instruite cu recerutele testimonii școlastice, atestate de botezu, precum și testimonii de paupertate dela antistia comunale, subscribe și de parochulu loculu și de judele procesuale respectivu, cari toate se voru subșterne la subșternatul capitulu metropolitanu pe terminulu susu înșemnatu.

Blasiu, în 14 Augustu 1883. (175) 3—3

Capitulu metropolitanu greco-catolicu de Alba-Jul'i'a și Fagarasiu.

Escriere de concursu.

Din fundatiunea fericitulu Samuilu Clain se escrie concursu cu terminu până în **15 Septembrie** st. n. a. c. pentru unu stipendiu de 120 fl. v. a. usuatu de Georgiu Janza medicinistu de anulu alu II-lea la universitatea din Clusiu devenitu vacante pentru nelegitimarea progresulu facutu în studie.

Doritorii de a obtine acestu stipendiu au de a'si trimite cererile lor concursuali instruite cu recerutele testimonii școlastice, atestate de botezu, precum și cu testimoniile de paupertate dela antistia comunale, subscribe și de parochulu loculu și de judele procesuale respectivu, în fine cu dechiarare, că la care institutu de invetiamentu voiesce concurențele a continua studiile, cari toate se se subșterna la subșternatul consistoriu metropolitanu până la terminulu susu înșemnatu.

Blasiu, în 14 Augustu 1883. (175) 3—3

Consistoriulu metropolitanu greco-catolicu de Alba-Jul'i'a și Fagarasiu.

Escriere de concursu.

Pentru 2 stipendii de câte 60 fl. v. a. din fundatiunea fericitulu Constantinu Alutanu fostu canonicu metropolitanu la biseric'a catedrale din Blasiu, usuate de Basiliu Cherestesiu studente de cl. a VII-a, dechiarate de vacante pentru nelegitimarea pe terminulu prefriptu despre progresulu facutu; prin acestă se escrie concursu până în **15 Septembrie** st. n. a. c.

Doritorii de a obtine vre-unulu din aceste stipendii, au de a'si trimite cererile lor concursuali instruite cu recerutele testimonii școlastice, atestate de botezu, precum și cu testimoniile de paupertate subscribe de antistia comunale și de parochulu locale, proveđiute cu sigilele acestor'a, precum și vidimate de deregatori'a politica concurențele; voru ave preferința, cari voru pote documentă, că sunt în nexu de consanginitate cu piulu fundatore, astu-felu gatite se voru subșterne consistoriulu subșternatu pe terminulu susu indicatu.

Blasiu, în 14 Augustu 1883. (175) 3—3

Consistoriulu metropolitanu greco-catolicu de Alba-Jul'i'a și Fagarasiu.

Editoru și redactoru responsabile: **G. Baritiu.**
Tipariulu lui **W. Kraft.**